СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 16. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 20-го січня 1940. No. 16. Jersey City, N. J., Saturday, January 20, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОТИСОВЄТСЬКІ НАСТРОЇ В КОНҐРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Вандерберг вніс у сенаті резолюцію, щоб зажадати від президента пояснення, чи Совети виповнили свої зобовязання, затягнені в договорі з Америкою в 1933 р., перед тим, як їх визнано, чи ні? Водночас він зробив заяву, яку втягнено в конґресові протоколи, такого змісту: „Початкове визнання совєтсько-російського уряду з боку Злучених Держав Америки було кольосальною помилкою. Я тоді так відчував і так говорив. Тепер я повторюю це. Одиноким ліком на це — признати помилку і її направити. Це значить, не лише відкликати нашого амбасадора з Москви, але також відкликати все наше дипломатичне признання того чужого режиму, який через свої знаряддя тут в Америці пробує підсичувати московську „світову революцію". Нещадна, брутальна, цинічна інвазія Фінляндії показує, що Москва з 1940 року не ріжниться від Москви з 1920 р., якої тоді Вудров Вилсон не міг стравити".

БУВШИЙ СОВЄТСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ, БАРМІН, В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибув бувший совєтський дипльомат Бармін, зо своєю жінкою грецького походження. Він був передтим совєтським послом у Греції, але попав у неласку Сталіна і йому звелено вертатись додому. Бармін провідав, що йому грозить, і додому не вернувсь, а замісць того почав за границею розкривати те, що діялось у Советах. Тепер, у Ню Йорку, Бармін дав побачення журналістам і сказав, що Сталін своєю „чисткою" серед офіцирів армії вигубив майже ввесь старшинський склад. Він вистріляв коло 30,000 офіцирів. Їх місця позабирали люди, що цілком не ознайомлені з військовим ділом. Бармін був приятелем Тухачевського, а також сам служив у війську та мав рангу генерала.

СОВЄТСЬКИЙ ШПИГУН СВІДЧИТЬ ПРОТИ БРАВДЕРА.

НЮ ЙОРК. — Бувший шпигун совєтської армії, Досебен, що також „організував" комуністичну партію в Америці, на судовій розправі проти секретаря комуністичної Партії, Бравдера, за фальшування пашпорту свідчив проти Бравдера.

БОРА ТЯЖКО ХВОРИЙ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Бора, один з найстарших і найбільш шанованих американських сенаторів, тяжко захворів і лікарі не роблять надії на його видоровлення. Бора, купаючись у ванні, впав і вдарився в голову. Внаслідок того повстало розірвання мозкової жилки.

ХОЧУТЬ ОБТЯТИ ВИДАТКИ НА ФЛЬОТУ.

ВАШИНГТОН. — Конґресовий комітет морських справ заявив, що він задумує обтяти задуману урядом суму 1,300 міліонів долярів на розбудову воєнної фльоти на 500 міліонів. Це булаб найбільша обтинка в пропонованім буджеті уряду.

ҐЕНЕРАЛ ДРОМ ПРО ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН. — Ґенерал Дром заявив, що оборонні сили Америки знаходяться на дуже низькім рівні. Бо хоч назбирати вояків булоб відносно не трудно, то їх узброїти серед нинішніх обставин булоб неможливо. Американська зброя, говорив він, перестаріла. А щоб виробити модерних, півавтоматичних, крісів для чотирьох міліонів вояків, треба від півтори до півтретя року часу. Тому відтепер треба зачинати виріб зброї. Америка знайшласаб у дуже прикрім положені, колиб їй прийшлося вже тепер, чи впродовж наступного року, зачинати війну, говорив він.

ЦЕНЗУРУЮТЬ ЛЕТУНСЬКУ ПОЧТУ.

ВАШИНГТОН. — Американські адміністраційні кола дуже озлоблені на Англію за те, що вона тепер почала цензурувати навіть летунську почту, яка виходить з Америки. Англійські власті перший раз зупинили на летовищі в Бермуді американський „клипер" та взяли всю почту під цензуру. Вони заявили, що відтепер цензура буде відбуватися стало. Американський уряд плянує протест.

ПОСАДНИК СТАРАЄТЬСЯ ПОЛАГОДИТИ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія взявся енерґійно до полагодження страйку доставців вугля. Бо, беручи під увагу велику студінь, що тепер панує в Ню Йорку, такий страйк, коли би потревав трохи довше, давсяб дуже болючо відчути людям.

ПРОДАЖ ҐАЗОЛІНИ СОВЄТАМ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Урядуючий тут конґресовий підкомітет нафтових справ довідався, що американські нафтові компанії ще далі продають Советам та Японії велику скількість ґазоліни, потрібної для їх повзів і воєнних літаків. Від вибуху війни продано Советам 1,300,000 барилок ґазоліни. В двох тижнях цього місяця вже продано поверх 150,000 барилок.

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ.

НЮ ЙОРК. — Заряд нюйорських шкіл подав до відома, що впродовж минулого десятиліття число записаних дітей до елементарних шкіл спало на 151 тисяч. Внаслідок того зменшено також на близько півтретя тисячі число елементарних кляс. Минулого року число шкільної дітвори впало на 27 і пів тисячі. Такий стан запанував внаслідок зменшення уродин у Ню Йорку.

КОШТИ ЛЕТУНСЬКОГО МАЙДАНУ В НОРТ БІЧ

НЮ ЙОРК. — Нюйорський головний директор „Доблю Пі Ей", Бреґон Сомервел, заявив, що неправдою є, начебто приватні підприємці були би побудували летунський майдан у Норт Бічу 40% дешевше від „Доблю Пі Ей". Зате правдою є, що вони могли би були побудувати на яких 15 до 20% дешевше. Але тому лише, що вони в часі зими булиб відправили робітників додому і ті робітники були би безробітні. Зате „Доблю Пі Ей" задуднювало тих робітників навіть у часі зими, хоч відомо є це, що в зимові дні робітник може видати менше роботи, ніж у літні дні.

ЛЮТА ЗИМА ПО ВСЬОМУ КРАЮ

На початку половини цього тижня навістили малощо не цілі Злучені Держави гострі морози. Досягнули вони навіть південні стейти. В багатьох північних стейтах температура понизилася понижче нулі, головно на просторах між стейтом Огайо й Монтана.

У четвер було в Коді, Вайомінґ, 32 ступні понижче нулі Фаренгайта, в Лемон, Норт Дакота, 30, а в Бют, Монтана, 31. В Шікаґу було 13 ступнів понижче нулі, а в Ню Йорку 12 ступнів понад нулю.

ПРИПИСУЮТЬ ЗАЛІЗНИЧУ КАТАСТРОФУ МАШИНІСТОВІ

У середу вечором наїхав коло стації залізниці Лакавана в Орендж, Ню Джерзі, один особовий поїзд на другий. 28 осіб були у тім випадку покалічені.

Розслід заряду залізниці показує, що винуватий був машиніст, котрий не дивився на ріжні сиґнали, які остерігали його, що на рейках стоїть інший поїзд.

ЧИ ВБИВНИК БУВ ПРИ ЗДОРОВІМ УМІ?

Повітовий суддя в Елизабеті, Ню Джерзі, приказав шерифові повіту скласти лаву присяжних суддів для розгляду питання умового стану Джана Ботлера, 72-літнього бувшого податкового урядника, що на Новий Рік убив повітового начальника Оґоста Стала. Три лікарі признали Ботлера хорим на умову недугу, звану параноя.

РІЗНИК УМІЄ ОБХОДИТИСЯ З НОЖЕМ

На одну різницю в Шікаґу напали два грабіжники й замкнули різника Осипа Янковича в холодільні його власної різниці. Янкович добувся з холодільні і пірвавши різницький, 13 цалів довгий ніж, кинувся за грабіжниками, що виходили до свого авта. Він кинув за ними ножем і цей свиснув понри одного бандита й застряг у дверях. Янкович кинув другим ножем, що мав 8 цалів довжини, і поцілив ним у плече одного грабіжника. Цей похитнувся, але його підхопив його товариш і повів до авта. Поліція повідомила шпиталі, щоб дивилися за людиною з ранами від ножа на плечах.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВОЄННОЮ ГІСТЕРІЄЮ

Адвокат Вилієм Доневен виступив перед Федеральним Союзом Присяжних з промовою, в котрій остерігав перед впливом воєнної гістерії на судові розгляди справ. Казав він, що через европейську війну Америка може стати побоєвищем суперечних ідей і ця суперечка може переноситися на лави присяжних.

ПОПОВНИЛА САМОГУБСТВО.

Фармерка з дистрикту Ріно, на схід від Піс Реверу, Альберта, пані Шпунярська, жінка Семка Шпунярського, поповнила самогубство на своїй фармі, вистріливши з рушниці в околицю серця. Самогубство поповнила Шпунярська в той спосіб, що поставила рушницю коло дверей хати та привязала курок до клямки від дверей. У часі трагедії чоловік її працював на подвірю. Шпунярська осиротила семеро дітей, з котрих найстарше має 12 років, а наймолодше 10 місяців.

І ГІТЛЕР НЕ МОЖЕ ПРИСПІШИТИ СУДУ В АМЕРИЦІ

Німецький уряд приказав 55-літньому німецькому громадянинові Отові Пріґніцові вертатися негайно до Німеччини на військову службу. Німецький консуль уже постарався йому за корабельну карту і приказав йому виїхати з Сан Франсіска на Японію й Росію. Тимчасом у Ню Йорку він почав процес проти одної мурийки, котрій закидує, що вона його ограбила. Закид вимагає, щоб він остався в Америці, поки справа не буде покінчена. Пріґніц домагався від суду полагодити справу негайно, але суддя відповів, що американський громадянин має право в Америці стати в суді око в око зо своїм обвинувачем. Ніщо не помагало, що Пріґніц сказав судді, що як він не послухає відразу приказу німецького уряду, йому ніхто в Німеччині не повірить та що його можуть післати навіть до концентраційного табору, „а то й ще гірше".

ТЕАТРАЛЬНА СВАРКА ЧЕРЕЗ ДОПОМОГУ ФІНАМ

Влаштування театальних і музичних вистав на користь фінам викликує прерізні сварки серед театральних зарядців і співаків. Багато акторів і співаків відмовляються брати в таких виставах участь, бо, мовляв, добродійність мається починати вдома, а допомога для Фінляндії це вислід воєнної гістерії й не дається погодити з невтральним становищем. Між деякими театральними продуцентами й акторами прийшло з того приводу до публичних полемік.

ГАЛИЧИНА ЗАВАЛЕНА НІМЕЦЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ

ЧЕРНІВЦІ (Буковина під Румунією). — „Міродатні чинники" подають нові сензаційні відомості про те, що діється тепер у Галичині. Кажуть, що Совети готові відступити Галичину — Німеччині. Це ніби на те, щоб дати Німеччині нафтовий галицький басейн та пряме получення з Румунією, звідки Німеччина зможе діставати сирівці, головно нафту і збіжжя. Це має бути ніби ударом в сторону Італії, яка розпочала сильну протисовєтську кампанію і посягає на Балкан, себто туди, куди посягають Совети і Німеччина. З певністю рахуються з тим, що прийде до нового усталення совєтсько-німецької границі. У Львові стоять уже німецькі війська. Німецькі змоторизовані відділи бачили вже в Стрию, Дрогобичі й Станиславові. Німці мають контролювати залізничий відтинок Самбір-Ворохта. В Коломиї замешкали в готелі 40 німецьких офіцирів. А в цілій Галичині має бути дві або три дивізії німецького війська і до 200 повзів. Совети мали наказати родинам совєтських офіцирів вертатись до Росії, з чого заключають, що й совєтське військо скоро виберется з Галичини. Усе те тільки поголоски, хоч, як подає аґенція Гаваса, походять з „певних джерел". Та саме та аґенція розпускає звичайно найбільше неправдивих поголосок. Та навіть ті, що розпускають ці поголоски, не знаходять відповіди на питання: Чому Совети так поступають і що дістануть за відступлення Галичини Німеччині?

УКРАЇНСЬКА РАДІОВА ГОДИНА.

РИМ. — Від 14. грудня м. р. випускає ватиканське радіо кожного четверга, година 8 вечором, повідомлення українською мовою впродовж 20 до 30 мінут. Повідомлення мають головно релігійний характер, але приписують їх не тільки культурне, а й політичне значіння. Є старання, щоби була передавана українська година і через італійське радіо.

НІМЕЦЬКА ЦЕНЗУРА.

РИМ. — Український кольонії в Італії майже неможливо скомунікуватися з українською імміґрацією в Німеччині. Особливо годі дістати яке друковане українське слово. Також не допускають до Німеччини українського друкованого слова, в першу чергу часописів. Спроби переслати українцям, що перебувають на німецьких землях, парижське „Українське Слово" чи американську „Свободу", не вдалися. Часописи пропадають без вісти.

УКРАЇНСЬКЕ ПРЕСОВЕ БЮРО В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД. — Бюлетені Українського Пресового Бюра в Еспанії стрінулися з прихильністю. Мабуть тому, що Бюро заняло дуже різке протисовєтське становище, а в Еспанії є далі дуже ворожий настрій проти Советів.

ДОПОМОЖІТЬ ТИСЯЧАМ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

ПОДЕБРАДИ. — Товариство Прихильників Української Господарської Академії відзивається до американських українців з проханням взяти на себе фінансування Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання в Подебрадах. Працю Інституту можна врятувати, колиб дати річну допомогу в сумі $2,000.

ВТІКАЮТЬ ВІД „ВИЗВОЛЬНИКІВ".

В письмі згаданого Товариства кажеться, що по подіях останніх місяців опинилися на теренах Великої Німеччини тисячі нових українських збігців, бо, як переказують збігці, „визвольники запровадили в Західній Україні такий режим, що люди, особливо молодь і інтеліґенція й селяни тікають сюди масами". У самому Кракові має бути до 4,000 українських студентів. Є багато української студіюючої молоді в прикордонних селах і містах. Інститут подає, що не може сподіватись від чеського й німецького уряду матеріяльної помочи, а тут треба ратувати нашу молодь, бо „наша школа й наша молодь потрібні тепер українській нації більше, ніж колиб то не було".

ПОЛЬСЬКИЙ ЗВІТ ПРО НІМЕЦЬКУ ОКУПАЦІЮ.

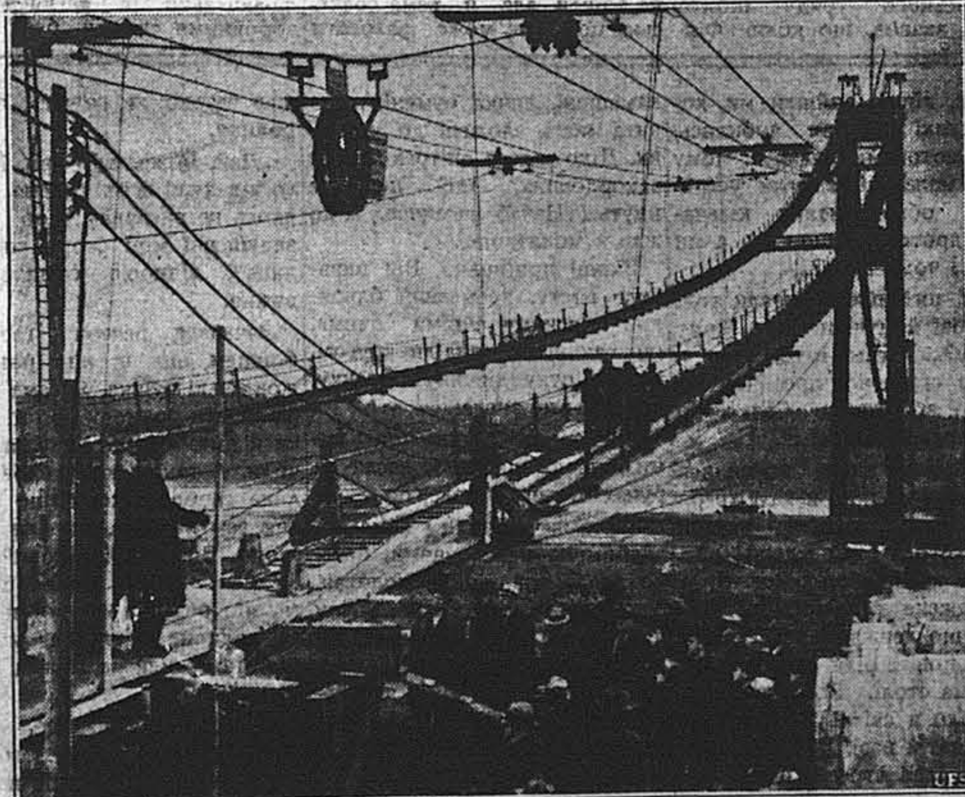
ПАРИЖ. — Зо звітів польського уряду виходить, що Німеччина пацифікує заняті польські території залізною рукою. Польське Інформаційне Бюро подає, що німці розстріляли чи повісили 18,000 поляків, головно польської інтеліґенції. Воєнних польських утікачів є тепер у Мадярщині 60,000, у Румунії 48,000, а в інших краях, включно з Францією, понад 50,000.

А ДЕ УКРАЇНА ЯК СУСІД?

ПАРИЖ. — Польські джерела подають, що нові масові польські арешти під німецькою окупацією сталися наслідком відозви, розкиненої по цілій Польщі, яка взиває до боротьби з окупантами за „нову демократичну Польщу". Відозва має бути видана соціялістами і людовцями. В ній кажеться, що „демократична Польща" буде жити в згоді з демократичними сусідами — Чехословаччиною і Литвою.

35,000 НІМЦІВ ЧЕРЕЗ ПЕРЕМИШЛЬ.

БЕРЛІН. — У Перемишлі збирались усі німці, що захотіли покидати західньо-українські землі під Советами і вертатись до Німеччини. Вернулось їх досі 35,000. Багато з них захорілю, бо відбували подорож возами серед тріскучого морозу. Хворих відвезено до шпиталів, а інших залізницями до Лодзі. Розмістять їх головно на Поморю, на землях, забраних від Польщі.

БУДУЮТЬ МІСТ.

— У Такомі, в стейті Вашингтон, почали будувати великий міст, що має бути другим з черги щодо величини мостом у світі. Зприводу починання прядення каблів зроблено велику урядову параду, що представлена на світлині.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ОДНУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ

У сьогоднішній статті, надісланій з Женеви, є місце, в якому звертається увагу на ту ролю, яку може відограти у сучасну пору американсько-українське громадянство. Громадянин, що написав ці завваги, мало або й цілком не знає про наші заходи, щоб тут у Злучених Державах скликати один Конґрес і вибрати на нім одно Репрезентаційне Тіло, що матиме за завдання виконати саме те, про що згадується і в дописі з Европи.

Зазначуємо, що подібних письм надсилають нам тепер з Европи щораз більше. Походять вони від людей ріжних партій і ґруп, правих і лівих, чи безпартійних. До цього додамо, що коли йде про американський ґрунт, то всі знаємо, що кожна свідома й патріотична українська одиниця є тут за те, щоб на всіх відтинках скінчити всюди з братовбивчою боротьбою, а довести ціле наше життя до такого замирення, що уможливилоб дальшу, на широку скалю закроєну, плянову акцію оборони політичних прав України на самостійне й державне життя, акцію, ведену тут і в Европі.

Це правда, що американські українці мають тепер найбільшу змогу свобідно виступати в обороні цілости української справи. Тому, що вони свобідні, мають змогу висказувати те, що є справжнім бажанням українських мас, що є в їхніх серцях і в їхніх головах і що є їхньою справжньою політичною програмою. Американські українці одинокі не мають потреби боятись того, що за українську правду їх заженуть до концентраційних таборів, чи депортують. Вони мають також змогу вести всю свою політичну акцію своїми людьми і за свої власні гроші, себто власними силами.

Та, якщоб так сталося, що ми з Америки виїхалиб іще й до Европи заступати українську справу, то треба, щоб і наша европейська іміґрація була зорґанізована й з одною думкою. І то принаймні на тім терені, на якім прийшлось би виступати американсько-українській репрезентації, чи її делеґації. Значить, що треба, щоб наприклад у Парижі, й у Франції взагалі, наша іміґрація обєдналась, щоб створила одно Репрезентаційне Тіло, що відповідає сьогоднішнім обставинам, себто, щоб це Тіло обєднувало по можності все активне громадяннтво, всі ті народні установи, що творили українське життя в Франції, що були речниками нашої політичної думки. Може складуться обставини так, що це репрезентаційне европейське тіло матиме змогу отверто й явно виступати з цілістю наших політичних домагань. Тоді буде співпраця з американською репрезентацією природня, самозрозуміла й легка. Але можуть зложитись обставини і так, що тільки американсько-українській делеґації буде можливо виступати свобідно. Та це все є дальші справи. Найважніше, щоб світ застав нас усіх обєднаних та щоб ми всі зрозуміли, що заступати українську справу повинен тільки той, що обстоює цілість, себто ні відкого залежну, самостійну й соборну Україну.

ЕВРОПЕЙСЬКА СИТУАЦІЯ Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА

(Надіслане з Женеви, Швайцарія).

В сучаснім становищі Европи зайшли впродовж останніх тижнів поважні зміни. Головною з них є та, що війна між великими державами Европи дала нагоду Московщині напасти на малу Фінляндію. Обурення, викликане цим ганебним нападом, не лише в Европі, а й у цілім світі. було настільки велике, що Франція й Англія не могли спротивитися жаданню Фінляндії скликати Раду і Загальні Збори Ліґи Націй, не зважаючи на їх бажання не дратувати Совети. Для сучасних відносин в Европі незвичайно характеристичне те, що оскарження проти Москви піднесла не якась **европейська** держава, а **Арґентина.** Але й не знайшлося в Женеві держави, яка зважилась би виступити в обороні Московщини. За винятком кількох малих держав, загрожених безпосередньо С. С. С. Р., що стрималися від голосування, всі інші ствердили факт, що СССР до Ліґи Націй більш не належить. Але на тім тимчасом і скінчилось. Висловлено справді побажання, щоб держави разом чи окремо прийшли на поміч Фінляндії, але великих наслідків цього не видно. Найбільше помогла досі Фінляндії Італія, що до Ліґи Націй не належить, післанням літаків. Деякі інші держави обмежуються післанням муніції, санітарних виробів, грошей і т. і. Приплив добровольців тимчасом відносно дуже незначний. Вигляди на те, що Фінляндія зробиться для большевизму другою Еспанією, тимчасом невеликі. Найбільше вражає те, що великі держави, які голосять, що вони провадять війну в обороні прав і незалежности малих держав, не лише не післали своєї фльоти бльокувати Одесу чи хочби лише Мурманськ, а навіть і дипльоматичних зносин з Москвою, викинутою з Ліґи Націй, не зірвали. Це, розуміється, не перешкаджає совєтській пресі частувати добірними лайками і західні великодержави й цілу Ліґу Націй, яка Москві нераз добре прислужилася.

У всякім разі **московський похід на Фінляндію, а особливо її геройська оборона, викликали в Европі деякі наслідки, що матимуть безперечно значіння й для цілої української справи.** Коли західні великодержави й не зважуються на якісь поважніші виступи проти Москви, не втративши ще цілком надії мати її раніше чи пізніше на власнім боці в сучасній війні проти Німеччини, то ці надії змаліли в усякім разі до мінімума. Разом з тим як у Франції так і в Англії збільшується безперечно протимосковський рух. Частина французької преси, з такими поважними щоденниками, як наприклад „Фіґаро", „Журналь де Деба" та „Аксіон Франсез", жадає рушучо зірвання дипльоматичних зносин з Москвою та рішучих заходів проти неї. Один з членів британського уряду нібито навіть заявив, що коли Фінляндія буде переможена, то Великобританія виповість С. С. С. Р. війну. Але чи не булоб розважніше зробити це раніше, щоб урятувати Фінляндію?

Коли напад Московщини на Фінляндію викликав загальне обурення в цілім світі й збільшив поважно протимосковські настрої в ріжних державах, то дотеперішній перебіг московсько-фінляндської війни виявив дуже незначну боєздатність червоної армії, цілковиту нікчемність її здесяткованого „чистками" проводу та загальну нездібність московського уряду провадити модерну війну. Необережний напад Московщини на Фінляндію виявив недвозначно, що СССР, як мілітарний союзник у війні, може бути лише тягаром, а не поміччю, що цього „союзника" довелось би властиво боронити. А поширення такого переконання в Европі миже ґрунтовно змінити відношення деяких великодержав до московського уряду.

Які наслідки викликала війна проти Фінляндії в межах самого СССР, легко собі уявити, тим більше, що вона прибрала перебіг, якого в Кремлі очевидно не передбачали. До цеї війни московський уряд готувався вже давно, що доводять і маси війська та військового матеріялу, нагромадженого біля Ленінграду та здовж ленінградсько мурманської залізниці. Але саме, спускаючись на ці приготування, сподівався московський уряд зломати фінський опір вже першим наступом, про що свідчить і утворення „уряду Фінляндської Демократичної Республики" під проводом Куусінена та союзна умова з ним, яка має бути ратифікована в Гельсінках. Дотеперішні поразки червоної армії у Фінляндії та сполучене з ними продовження походу на неозначений час вимагають від московського уряду заходів мілітарно - господарського характеру, які загрожують збурити цілу перецентралізовану бюрократичну совєтську господарку. Получення, себто головно залізниці, є найбільш хисткою основою державного большевицького господарства. Виконання лише найпильніших постачань для того пів міліона війська, яке оперує тепер у Фінляндії, порушує цілий господарський плян московського уряду. Цей новий тягар на совєтську господарку, обтяжену надмірно й без того зобовязаннями супроти Німеччини та окупацією Західньої України і Білоруси, загрожує завалити цілу хистку економічну будову СССР, яку малаб довершити третя пятилітка.

Повідомленням европейської преси про тяжкий внутрішній стан СССР, про зріст невдоволення серед населення та армії, навіть про заворушення в звязку з походом на Фінляндію можна вірити чи не вірити, але й сама совєтська преса не може заховати того, що господарські відносини, передусім, в „країні соціялізму", не покращали. „Ізвестія" і „Правда" зазначують брак заліза та вугілля і вимагають, очевидно даремно, збільшення добуття нафти. Опір робітництва, спеціяльно в Україні, в усякім разі не зменшується. „Ізвестія" з 12. XII. повідомляли про саботажі на залізниці в Сінельнікові, де „вороги народу", включали до потягів вагони з тріснутими ресорсами й ушкодженими гаками, щоб стримати довіз засобів поживи до Москви.

Перевибори до місцевих урядів і орґанізацій 1,300,000, що відбуваються, не зважаючи на війну, збільшать, розуміється, загальне замішання совєтської бюрократії, не піднісши ані трохи її якости. На загальних зборах ЦК української комуністичної партії докоряв гостро Хрущов, що нових членів до партії приймають купами, не перевіряючи минувшини і особистих прикмет кожного кандидата. Докори його стрінуто урочистими обіцянками викорінювати ворогів, які, ховаючись, хитро пролізли до партії. Отже, не зважаючи на поважні воєнні і політичні завдання, які станули перед московським урядом, сили і засоби його в усякім разі не збільшились, а відносно значно змаліли.

Можна булоб думати, що загострення відносин між московським урядом та західніми великодержавами викличе автоматично дальше зближення між Московщиною та Німеччиною, але цього не сталося; навпаки, Німеччина дуже невдоволена, що московський уряд розпочав війну проти Фінляндії, бо вона загрожує спинити цілком постачання товарів, означених в німецько-совєтській умові, яке відбувається й тепер у невистарчальній скількости і з великими труднощами та спізненнями.

До інтервенції західних великодержав проти С. С. С. Р. справді ще дуже далеко, а навіть сама можність її тимчасом досить сумнівна. Але не можна поминути без уваги того, що **поразки большевицької Московщини в Фінляндії відновили в Парижі старі пляни французького уряду повалити большевицький уряд, підтримуючи московську еміґрацію та споріднені з нею елементи в межах самого СССР, отже пляни відбудувати стару, коли не царську, то принаймні ліберальну „єдину, неділиму Росію".** Шкода розуміється, що в Парижі не вигадали чогось нового, бо поневолені нації з Україною на чолі поставляться до цих плянів не інакше, як 20 років тому. Але збройна неміч московського уряду, виявлена у Фінляндії, осягла очевидно такого ступня, що кожна інтервенція злучена для нього зо смертельною небезпекою. З огляду на те, що кожна інтервенція мусілаб іти **старим денікінським шляхом,** себто через Україну і Кавказ, що постачають Німеччині збіжжя, а головно нафту, необхідну для продовження війни, зробилаб така інтервенція Україну побоєвищем між німецькими та французько - анґлійськими збройними силами, без огляду на відношення поодиноких великодержав до московського уряду.

Але безсумнівним фактом є тимчасом загострення противенств між західніми великодержавами і московським урядом з одного, та початком поріжнення між ним і Німеччиною з другого боку, на тлі загального обурення невтральних держав з Італією на чолі проти Московщини. На превеликий жаль, незалежного українського осередку, який у сучасних тяжких і складних політичних умовинах станув би понад течіями й орієнтаціями та обєднав би в спільній акції всі українські угрупування, тимчасом ми не маємо. З огляду на те, що тимчасом ні одна з воюючих великодержав ані пляну розділу СССР на його складові національні частини не виставила, ані навіть виразно ворожого становища супроти нього не заняла, може бути загально-українська позиція супроти цих держав лише невтральна. З тих же самих причин і осідок укарїнського осередку, що загально-українською протимосковською акцією має проводити, може бути лиш в невтральній країні. **З огляду на це провід української еміґрації в Америці, яка свою невтральність виразно зазначила, набуває тепер цілком особливого значіння.** Тим більше, що фактично лише цей провід може мати поважні свої **власні українські засоби,** без яких ніяка поважніша акція не є можлива. На перешкоді до співробітництва між европейськими та американськими українцями стоїть справді трудність получення через океан, але і її можна перемогти, зорґанізувавши експозитуру українського проводу в Америці в одній з невтральних держав. У всякім разі час не жде.

К. Волинський.

УКРАЇНСЬКА АРТИСТКА

Коли я пишу про українську артистку, то думаю про **Евгенію Зарицьку.** Бо, проживши двадцять років в Італії, не знаю ніякої іншої української артистки. І мені аж самому дивно ствердити цей факт. Бо я знаю досить таки багато артисток. Знаю навіть декілька визначних артисток з українським імям і з українським походженням, але досі мені не приходилося зустрічати справжньої української артистки. Десь на півночі, коло Віяреджо, вже на схилку літ, проживає Сальомея Крушельницька, що чимало колись лаврів здобула не тільки собі, але й українському імені, але вона вже досить давненько відійшла від громадського життя, і мені не прийшлося її ані чути, ані бачити. Ось саме тепер пробуває в Римі і здобуває чимало оплесків в Королівській Опері (в „Нюрнберґських Співаках" Ваґнера, в „Гензель та Ґретхен" Румпердинґа) Галина Кравченко, першорядна артистка, що обїхала вже цілий світ, але все під московським прапором. У розмовах зо мною вона нераз підкреслювала своє українське походження і свої українські симпатії, але... світ її знає тільки як московську артистку. Хор Кошиця ніколи не приїздив до Італії, зате тут частенько бували ріжні козацькі хори, що, використовуючи українські голоси і навіть український репертуар, ревно служили єдино-неделімовським ідеям. В Італії рішуче бракувало якогонебудь вияву українського музичного мистецтва. Аж ось одного прегарного дня, розкриваючи італійські часописи, ми знаходимо в них описи „тижня гарного співу" в Санремо, де 40 конкурентів, вже добре просіяних поміж ріжні сита, змагалися за визнання своїх артистичних якостей. Між 14 переможцями цього нелеґкого змагу була й Евгенія Зарицька, нам досі зовсім незнана, але відразу відмічена італійськими музичними критиками та журналістами, що обсіли її з вимогами подати їм якісь відомості про себе.

„Я українка", проголосила перш за все Евгенія Зарицька. „Я українка зо Львова". І італійські часописи негайно пильно занотували: „Ця молоденька дівчина, українка з Польщі, хоч і не дуже щедра на посмішки, визначається безсупречним артистичним темпераментом"...

А потім довідались ми і про інші особисті та біографічні дані панни Зарицької: Родилась вона в Раві Руській (точної дати народження, не зважаючи на дуже молодий вік нашої артистки, вже й тепер невідомо, передбачливість за яких два десятки років наперед!) в дуже музичній родині: батько Ромуальд, добрий віолончеліст, був основником і виділовим українських співочих товариств у Перемишлі і Львові, а потім видавцем „Музичного календаря в рр. 190[illegible]-07, мати ще й досі прегарно грає на піяні. Томуж і не дивно, що й їхня донечка вчилася грати і на скрипку і на піяні, а за співи отримала у львівській консерваторії золоту медалю. Не обмежуючись консерваторією, студіювала також і в драматичній школі та в школі танців. Одночасно плекала й загальну культуру і скінчила у Львові фільософський факультет. Після закінчення студій співала у львівській опері, потім їздила з концертами в Польщі і Німеччині. В 1938 році вийшла переможницею в інтернаціональному змагу співу у Відні. Приїхавши до Італії, вдосконалювалася далі в італійській методі співу і була дуже швидко запрошена співати в Міляні, щоправда, ще не в славному театрі „Скаля", а в другорядному театрі, „Сільську честь" Масканія та „Силу долі" Верді, а після санремського змагу дістала кілька запрошень на концерти до Ліворна, Ніцци, Торина, Фіюме — співати українські пісні. Успіх цих концертів, за італійськими часописами, був дуже добрий. Приваблювало не саме тільки мистецтво співу, але й прегарний мальовничий український стрій, що в ньому панна Зарицька робить незвичайно гарне враження. (А щоб мене не посудили в перебільшенні, прикладаю тут світлину, яку прошу відбити в часописі!).

ЕВГЕНІЯ ЗАРИЦЬКА,
українська артистка.

В цьому українському строї п. Зарицька співала також в італійському радіо в телевізії. Зовнішність п. Зарицької дуже вдячна і тому перед п. Зарицькою відкрилися двері не тільки опери (в січні співатиме в Венеції в першорядному театрі оперу Респіґія „Полумя"), але й до кіна. Всі знавці кінематографічного мистецтва відмічають велику фотогенічність української артист-

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

10)

Здалека чути було голоси дітей і стукіт сокири. Це конала якась зелена ялинка, щоб украсити на короткий час наші свята.

— — — — — —

Свят-вечір.

Кожному українцеві така святочна, захоплива хвилина. Такий приємний, торжественний настрій.

Цей час минав мені в домашнім, прозаїчнім занятті. То в кухні, то в коморі, то в кімнаті між дітьми. То це треба ще приготовити, то те заладити. Але тайком, у сховку! Ні малесенької хвилини не можна було заховати для себе, щоби перечитати стоси часописів і журналів, що приходили до батька...

Я була наче в якім млині, а час летів безупинно. От уже вечоріє. Далі перша зіронька появиться. Треба накривати столи за старою традицією. Підсипати сіна під стіл, вибрати діда в кут, а тут іще ялинка не готова, чічки не повішані, свічечки рядком стоять... А діти саме тепер хотять бути в кожнім кутику. Терти мак до куті, облизувати макогін, вибирати орішки та родзинки. Крутилися біля ялинки, гралися хованки, бігали кругом столів і між нами. Аж дур голови брався!

А в мене в душі також неспокій. Одна думка гонить другу. Чому так, а не інакше, краще, ліпше вийшли ми, коли великі держави чубились, кров потоками плила?... Чому інші, маленькі, змогли устроїтись, обгородитися кільчастим дротом і канонами, а ми ні?... В чому вина?...

Такі питання виринали тоді в голові й мучили мене. Чому і чому?... А саме в той час я мусіла старатися про інші діла, бо зближався Свят-вечір величезними кроками.

Але коли зірки появилися на небезводі, а в хаті треба було лямпу світити, вечеря було готова і ми ждали на... наших комірників. Все було злагоджене за прастарим звичаєм, що держався в нас як якийсь заповіт. Біла скатерть яснiла на столі. Все накриття блищало в світлі. Пахла кутя в череватій вазі. В кухні допікались інші страви, що шипіли й клекотіли.

В очах моїх дітей якийсь неспокій, див, велике зацікавлення всім. Їх головки чесані, намащені, личка румяці, ручента чисті, зложені до молитви. Дідо жде в епітрахилю на закордонних, що ще не йдуть... Начеб вагалися. Дідо жде з молитвою...

Вкінці прийшли. Він низького росту, кремезний бльондин з ясними синіми очима, що так щиро гляділи кругом. Вів за руку дівчину Олечку, що я її вже знала.

Жінка, що йшла за ними, висока шатинка, несла на руках дитину в пеленках.

Зараз як увійшли і мама познайомила мене з ними, батько зачав традиційні молитви, благословив їжу і ми засіли до вечері. Вона зачалася оплатками з медом, побажаннями всякого добра, як велить старий звичай, що ми його повинні строго додержувати.

„Всякого добра, щастя й здоровля, а нарік, дай Боже, святкувати на своїй вільній землі! У своїй хаті!" — побажав батько, як голова нашої родини.

„Дай, Боже, всім нам, і цього від душі всім бажаю. Але якось не виглядає, щоб наші задушевні мрії скоро сповнилися", відповів сотник поважно.

Зачалася вечеря гарячим борщем, що в нім пливали жовтенькі вушка. Я саме хотіла зачати розмову про ці думки й питання, що мене так мучили. А також коли вибє година свободи, коли оце сотник сам натякав, що не так скоро. Він, як військовий, міг би мені неодно цікаве сказати, що розвязалоб мої питання, коли це діти загомоніли голосно, і ніяк не можна було їх успокоїти.

Відложу на пізніше, нема що! — подумала я й того памятного вечора більше не говорила на політичні теми. По вечері, що небавом скінчилася (на загальну радість дітей) прийшла святочна хвилина з освітленою ялинкою, де кожен знайшов якийсь дарунок від любої руки, від близької серцю людини.

Залунала прастара пісня „Бог предвічний народився" і кожному тиснулися сльози до очей. Прийшла хвилина згадати і тих, що бракувало між нами. Що з ріжних причин не могли бути в цей вечір у батьківській хаті, як оба мої брати. І тих згадалося, що відійшли навіки...

Я глянула на сотника. Стояв задуманий зо спущеною головою, начеб неприсутній до того, що саме діялося кругом нього. А на його вид нова хвилина суму знову приплила до мого серця. А скільки є таких, що в цей вечір без кришки хліба, голі й босі, та ще на чужині, між чужими? Бо найгірше — це бути між чужими, між ворогами, що з усього насміхаються! А свій то бодай скривиться.

(Дальше буде).

ки. Але тут ми стоїмо тільки при перших спробах, а й при великих надіях... При кінці дозволю собі навести уривок з музичної рецензії про концерт Зарицької в Ліворні, вміщеної в „Телеграфі", власному часописі мін. зак. справ, п. Чяно:

„Товариство „Приятелі Музики", додаючи до програми цього культурного року концерт Евгенії Зарицької, обдарувало своїх членів приємною й цікавою несподіванкою: познайомило їх із співачкою з найкращими голосовими засобами, з прегарним і теплим голосом мецосопраном, і з народньою музикою живого фолькльористичного кольориту, із тими українськими піснями що їх Зарицька співає особливо пристрасно, надаючи кожному наголосові особливо глибокий зміст, зрозумілий кожному, навіть без знання української мови"...

Відзначивши захоплення слухачів каватиною з „Севільського Цирульника" Росінія, що була первісно написана таки для мецосопрана, але виконується все через кольоратурні сопрани, музичний критик продовжує:

„Але головною привабою концерту були українські пісні. Задля їх виконання п. Зарицька перебралася в український стрій, що улекшувало слухачам перенестись уявою у відповідне оточення. Ці співи були для співачки справжнім голосом душі. Спеціяльний додаток до програми допомагав добрим перекладом пісень їх краще зрозуміння, якому зрештою сприяли у великій мірі виразливість і мистецтво самої співачки. Зарицька посідає особливі здатності передавати слухачам свої відчування, і таким чином дала нам можливість відчути все своє внутрішнє зворушення, увесь ніжний сум цих пісень (пригадуємо надзвичайно ніжну „Колисанку"), плач трембіти за забитими галичанами, пристрасний заклик ревнощів в „Ой, не світи, місяченьку", нестриману жагу жадання в „Дніпровій пісні". Але мистецтво Зарицької осягло свого вершка в надзвичайно оригінальній пісні про „Кулика", що оповідає про любов між птахами і що мала бути останньою піснею, але на вимоги слухачів її було повторено. А потім співачка мусіла проспівати поза програмою ще цілу низку інших прегарних пісень, що їх сама Зарицька перше пояснювала, виявляючи великий чар своєї вдачі і тонкий смак глибокої культури. Концерт закінчено арією з „Кармен" у дуже виразистій інтерпретації".

Бажаємо нашій співачці і дальших великих успіхів, щоб і в Італії голосною луною пішло українське імя.

Евген Онацький (Рим).

Карикатура президента Рузвелта.

НАЩО ПОСТЯТЬ ІНДІЯНИ?

Часто трапляється таке, що коли індіянський ватажок має зробити якусь важну постанову, він іде від шатра на відлюдне місце, поблизу потічка або озера і пробуде там яких три доби. Він там нічого не їсть, тільки воду пє і чекає прояснення свого розуму.

Значить, що індіяни довідалися з життевого досвіду, що коли людина не їсть кілька днів, то може ясніше думати. Та це стається тільки з людиною, яка є при добрім здоровлі і якій коротка голодівка нічого не пошкодить. В часі посту процес травлення й забурення в шлунку та кишках майже припиниться і тоді більше чистої крови доплиє до мізку і процес травлення [illegible] думок.

З ДНЯ

ПОРАДА АРИСТОКРАТАМ.

Папа римський дав італійським аристократам, що зібрались у нього в цілі зложення йому бажань, добру пораду. Він їм сказав: „У тій праці над відбудовою, ви, улюблені сини і дочки, можете відіграти дуже важну ролю. Хоч правдою є, що модерна суспільність є проти упривілейованої кляси, а навіть проти самої думки про неї, то також правдою є, що колись, у старих часах, та кляса була працюючою клясою та брала участь у завданнях правлячих кол. Від вас залежить, чи ви зумієте доказати, що належите до охочої й активної кляси. Ніхто не може уникнути основного й універсального закону праці... Є такі привілеї, яких ні час ні чоловік не забере вам, коли ви самі їх не втратите; це є, коли не перестанете бути найліпшими; першими, не лиш у багатствах і вигодах, в одежі і виставности ваших палат, але також у правильності своєї акції і простолінійності свого релігійного і громадянського життя; першими в привілеї бути патрицієм (аристократом) умом і серцем".

АРИСТОКРАТИЗМ ДУХА.

Слово „аристократ" походить від старого грецького слова, „аристос", себто „найліпший". Старі греки завважували, що в кожній суспільній ділянці, чи то серед хліборобів, чи ремісників та робітників, чи купців, а навіть шляхтичів, є „ліпші" і „гірші". Є такі, які цікавляться всім, що діється довкруги них; які беруть активну участь у тім середовищі, в якім живуть; які стають на чолі інших і ведуть їх до певної цілі. Тих передових людей греки назвали „гой арістой", себто „найкращі". Отож первісне значіння грецького аристократизму мало чисто духові прикмети, а не прикмети багатства та пишноти. Первісний грецький аристократ не був звязаний з упривілейованою клясою. Аристократизм не спливав на нього як благодать разом з його уродженням; тільки він мусів своєю власною напругою і роботою собі його заслужити.

ЩО СТАЛОСЬ ПІЗНІШЕ.

Пізніше те слово почали звязувати не з заслугами чоловіка, тільки з його клясою, його позицією, унаслідженою через уродження. По старім слові „аристократ" де далі залишився лише зверхній блеск багатства, а навіть почали з ним звязувати примхи багачів. „Аристократ" означало, що чоловік богатий, має розкішні палати, баскі коні, пси, любується в полюванні, справляє гучні бенкети, лає своїх слуг та дивиться з погордою на людей нижчої кляси.

Вкінці слово „аристократ" почали звязувати навіть з тими людьми, що маеток прогуляли, зійшли на пси, але задержали горду панськувату міну та відносилися з цілковитою погордою до корисної праці. „Аристократизм" рівнявся глупій зарозумілости і цілковитому галапаству.

КІНЕЦЬ „АРИСТОКРАТІЇ".

Того роду „аристократія" лишалась у старій царській Росії. Також у Польщі до останніх днів вона існувала. Можливо, що вона колись іще там віджиє зо всіми своїми лихими сторонами. В Україні та „аристократія" була в переважаючій більшости чужим, напливом елементом. Тому ми трактували її не як нашу внутрішньо-соціяльну справу, тільки як національну, звязану з нашим увільненням із чужого ярма.

ЗАХОДОМ ВІДДІЛУ 274 УНС. ЙОНҐСТАВН-СТІЛТОН, О.

—: відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 21. СІЧНЯ (JANUARY 21, 1940)

в год. 2. попол.

СОЮЗОВІ ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

як звичайно в парохіяльній галі при Стілтон,

на котрі повинні явитись обовязково всі члени й члениці, а ті, що мають ґрамоти в кл. „Т", або що відійшли на продовження, повинні принести ці грамоти зо собою. На збори прибуде орг. УНС. **гр. Василь Загаевич,** котрий фактами докаже, що для нас, українців, не має кращої подібної орґанізації понад УНС.

На збори проситься і не членів, головно молодіж, до котрої орґанізатор говоритиме по англійськи.

Н. Волощак, предс.; **Н. Патович,** кас.; **П. Сильчак,** секр.

SALEM, MASS.

Повідомляється, що

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВІДДІЛУ 224. У. Н. СОЮЗУ В СЕЙЛЕМ, МАСС.

—: відбудуться :—

22. СІЧНЯ В ГОДИНІ 7. ВЕЧЕРОМ В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ

ПРИ BRIDGE & LEMON STREETS.

На зборах буде промовляти окр. орґанізатор **А. Маланчук** і гол. радний У. Н. Союзу **Н. Давискиба.** Проситься всіх членів відділу і всіх громадян Сейлем і Пібоди, Масс., на ці збори численно прибути.

Н. Давискиба, гол. рад. У. Н. Союзу.

АНҐЛІЙСЬКА АРИСТОКРАТІЯ.

Анґлійська аристократія побудована на старім грецькім означенні. До певної міри вона приняла й засаду унаслідження, але всетаки головну ролю в анґлійській аристократії відграють духові здібности, прикмети ума та характеру. Шляхотський титул в анґлійській аристократії переходить но найстаршого сина тому, що на основі припущень анґлійці сподіваються, що батько по традиції передасть також на свого сина всі справжні аристократичні прикмети ума і серця.

Анґлійська аристократія до нині задержала впливи. Бо вона, хоч має, земні маєтки, не захоплюється дуже насолодою тих маєтків, а старається бути корисною для суспільности.

Відомим є вчинок одного анґлійського лорда, який вивчив як слід мулярство, щоб опісля показати своїм робітникам, що він потрапить бути добрим мулярем і добрим дипльоматом. Тому він має право бути лордом. А вони, робітники. є лиш мулярами, а дипльоматами бути не можуть. Тому вони не є лордами. Колиб одначе котрий із мулярів міг бути таким добрим дипльоматом, як він, то теж став би лордом...

Що року анґлійський король надає лордівські титули кількадесятьом анґлійцям з ріжних сфер: промислу, торговлі, мистецтва, дипльоматії, публіцистики і т. п.

НАШІ АРИСТОКРАТИ.

Аристократи можуть бути всюди. Вони можуть бути, і є, серед нас. Це ті люди, які не сидять вдома на печі, не випасують животів, але займаються суспільними справами, жертвують на ріжні цілі, беруть участь у громадськім житті; не для „гонорів", чи наживи, але для сповнення своїх обовязків; для внутрішнього задоволення, що ось вони є корисні загалові.

Справжні аристократи не шукать від інших славословя за свою роботу. Вони самі для себе є найвищими суддями, самі дають собі в нутрі нагороду, коли переконані, що щось добре зробили. Вони також не ображуються та не лають цілої суспільности, коли хтось їх незаслужено скривдить. Вони знають самі свою вартість. А знаючи її, не вимагають від кожного громадянина, щоб стояв на тім самім рівні, що вони...

Такі аристократи, як сказано, можуть бути всюди: серед фармерів, фабричних робітників, вуглекопів, промисловців, бизнесменів, професіоналістів, інтеліґенції, священства. Чим їх більше, тим краще стоїть дана суспільність.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Свято Героїв.

Заходами місцевого відділу ОДВУ і У. З. Х. ОДВУ дня 24. грудня 1939 р. відбулася в Домі Громадян святочна академія в честь Героїв України.

Свято відкрив гром. Т. Свистун. Говорив про значіння тих, які згинули героїчною смертю в боротьбі за Україну.

У святі брав участь мішаний хор „Думка" з Ню Йорку під проводом Ю. Кириченка. Хор з мистецького боку вивязався надзвичайно добре. Можна було відчути відданість і дисциплінованість хористів. Жива українська пісня одушевлювала присутніх, які слухали низки пісень з великою пошаною й насолодою. За це треба дати окреме признання проф. Ю. Кириченкові за його мистецьку працю в хорі „Думка".

Панна Оля Каришин відспівала як солістка низку пісень. Своїм милим сопрановим голосом прямо чарувала присутніх, які нагороджували її безперервними оплесками.

Гром. Т. Свистун, як баритоновий соліст, вивязався зо всого завдання успішно. При піяні акомпаніювала панна М. Кісь.

Також виступав „Козацький Хор", під проводом С. Савчука, котрий вітспівав вязанку стрілецьких пісень.

Гром. В. Вітошинський віддеклямував О. Олеся „Терновий вінок", маленька Теодосія Волошанська віддеклямувала поему „Борцям за волю", а Т. Свистун мол. „Мені наручі вмирав".

Святочну промову виголосив д-р Лука Мишуга, передаючи у ній синтезу ідеольоґічного вірування тих, які віддали на жертвеннику Вітчини своє життя, які кровю засвідчили державницьку життєздатність України.

Т. Свистун візвав присутніх до збірки, яка принесла $155. По оплаченні видатків вислано $100 на українську інформаційно-визвольну акцію та збігців з Карпатської України.

Кінцеве слово сказав гром. Н. Ворончак, голова місцевого відділу ОДВУ.

Жертвували по $10: відділ У. Н. Союзу св. Петра і Павла, ч. 321, Феніксвіл, Па., Укр. Амер. Тов. Громадян, Філядельфія, Па.; по $5: Т. Свистун, Ґула, (Вілмінґтон, Дел.), І Мазепа (Кемден), М. Самбір, Укр. Тов. Громадян з Савт Філядельфії, Па., Л. Сарабун, О. Михалюк, М. Наумчук, В. Граб, Р. Карбівник, відділ ч. 237 У. Н. С., Честер, Па., У. З. Х. ОДВУ, Філядельфія, Па.; Г. Слободян $2.50; по $2: Ю. Злубко, Є. Слободян, Г. Шаґала, А. Ґрицький (Коцвіл, Па.), о. І. Савчук, пані Чале, А. Буньо, Н. Солтанюк, Рубаш (Честер, Па.), А. Хадай (Честер, Па.), Н. Н.; по $1: Ґельнер (Ню Йорк), О. Труш (Ню Йорк), Я. Колосівський (Ню Йорк), Ю. Ґабода (Ню Йорк), В. Черватюк (Ню Йорк), В. Вітошинський, О. Козак, В. Рутецька, В. Сеґін, Паславський, М. Дубас, О. Зайшлий, Котовський, панна М. Генрі, П. Броницький, Н. Н., Н. Н., Т. Музичка, Линтнянчин, О. Кухар, П. Мельник, Федина, Т. Сорока, О. Стриковська, Л. Мишуга, д-р П. Дубас, д-р В. Ґалан, С. Мілян, Жураковський, В. Романів, В. Василюк, Н. Н., М. Ворончак, С. Сеньків, Буґера, М. Гаврилюк, В. Ситкевич, М. Насевич, пані А. Ґонтарик, М. Петрик, О. Шевчук. — Разом $145; решта дрібними датками. Загальна збірка $155.

За уряд Свята:

відділи ОДВУ й У. З. Х.

Турбота шотляндця.

— Це скандал! — жалкується шотляндець, — з мойого сина нічого путнього не буде. Він такий марнотратник! Носить окуляри на оба ока, хоч одно з них має скляне!!!

І ДЛЯ ЖІНОК ВІЙНА.

„Рекрути" Бритійської Жіночої Територіяльної Служби, що мають варити, робити канцелярійну роботу й сповняти інші послуги для англійської армії, вчаться марширувати по військовому.

НЕНТІКОК, ПА.

Є добрий дух і добра праця.

Чи ви чули про таку місцевість, як Нентікок? Та де там, хіба чули сусіди. Ту назву навіть трудно спамятати. А одначе в тім містечку є українська католицька церква, є українські товариства. І розвивається українське життя. Наша минула історія не дуже славна. Були в нас роздори, сварні, процеси. Та все те минулось. Тепер у нас вже інше життя. Є вже згідна праця як на ниві церковній так і народній. Молодь наша є дійсно патріотична і релігійна. Старші пеpеняті духом ревности у кожному ділі, що відноситься до життя церковного й народнього. Нас мало. Але як стали разом, то виявилась велика сила духа.

Маємо українську школу, до якої ходить яких 50 дітей. Маємо гарний хор. Маємо У. Н. Союз, Провидіння, Товариство Молоді, Товариство Жіноче й усі вони працюють спільно, однодушно. І ми радо завжди причиняємось до всякої акції: церковної й народньої. Хто не приїхав би до нас, у тих справах буде щиро й гостинно принятий. З таким гостем - працівником будемо співпрацювати, якщо цей гість буде дійсно представником чи висланником наших народніх установ і не буде шукати особистої наживи, спекулюючи на церковній чи народній справі.

Дня 14. січня виставили ми „Вифлеємську Ніч". Погода і публика не дописали. Але за це штука вийшла надсподівано добре. Присутні були просто захоплені і грою аматорів і сценічним приладом. Особливо сцена „Поклін пастирів і трьох царів" захоплювала публику своєю сценерією. Костюми царів і пастирів, стаєнка, в котрій стояла Мати Божа (Ольга Гайдук) над жолобком, освітлення сцени, звізда, що таки направду „йшла" (їхала на дроті!). Це все зробило прекрасне враження. Цю штуку вивів наш професор Теодор Мотичак без нічиєї помочи. Він і сам дав усі костюми, які є його власністю. Йому і аматорам належиться подяка, яку отсим складаємо прилюдно.

При кінці зазначу, що варт до нас заїхати з відчитом, чи так у гості, й поглянути на нас, майнерів, та їх синів і дочок, і на нашого отця пароха, д-ра А. Редкевича, а кожний переконається сам особисто, що в нас є дійсний поступ, є згода й охота до добрих діл.

Василь Савчук.

UKRAINIAN WEEKLY

THE U.N.A. SPORTLIGHT

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASKETBALL LEAGUE

First Division

NEW YORK

	G	F	P
Bill Stasko, f	1	0	2
Jim Nykyforchyn, g	0	0	0
Michael Czarnecky, c	4	2	10
Nestor Stadnyk, F	3	0	6
Ted Dusanenko, G	4	0	8
Steve Czarnecky, f	3	0	6
Mickey Hamalak, g	0	3	3
Emile Husar	0	0	0
John Hamalak	0	0	0
George Semus	0	0	0
John Stadnik	0	0	0
Totals:	15	5	35

PHILADELPHIA

	G	F	P
John Barylak, f	0	0	0
William Juzwiak, g	3	3	9
Walter Juzwiak, c	1	2	4
*Myron Bliszcz, f	0	4	4
Bachko, g	2	0	4
Juzwiak, g	3	0	6
William Belz	1	0	2
Totals:	10	9	29

*Shot goal into New York's basket. Credit given to Nestor Stadnyk, forward.

Michael Wergza, referee; John Bodnar, New York scorer; Dietric Slobogin, Philadelphia scorer. The timer was neutral.

See The Ukrainian Weekly for write-up.

З МУЗИКИ

МАРІЯ СОКІЛ ВИСТУПИТЬ В ОПЕРІ „ГАЛЬКА".

Оперовий директор Л. Ковальскі повідомляє, що 18. лютого 1940 р. буде відограна опера „Галька", твір відомого польського композитора Монюшка. Опера буде виставлена в Мекка Темпл. Відома українська артистка, пані Марія Сокіл, гратиме головну ролю „Гальки". Тенорову партію Йонтка відограє артист Л. Кепура.

НОВЕ ВИДАННЯ БРОШУРИ ПРО НАТУРАЛІЗАЦІЮ

Недавно випущено нове видання брошури під заголовком „Як стати громадянином Злучених Держав". Попередні видання тої брошурки помогли тисячам людей познайомитися з процедурою натуралізації і приготовитись до іспиту громадянства. Це видання поправлено і воно обнимає всі найновіші приписи Імміграційного і Натуралізаційного Бюра.

Хто плянує почати відповідні кроки до натуралізації, дістане повні інформації зо згаданої брошурки про такі справи, як внесення подання на „заяву наміру", що звичайно звуть „першими паперами". Там дослівно вияснено справи „особливих іміґрантів, між іншим чужинців-ветеранів, котрі служили в американськім війську підчас світової війни, або чужинців, котрі прибули сюди неправно перед 1. липня 1924 року, а котрі евентуально можуть натуралізуватись після реєстрації свого побуту. Окремі розділи про „петиції на натуралізацію", а також про „остаточні допити" є дуже важні для тих, котрі мешкають у Злучених Державах поверх пять років, вибрали „перші папери" щонайменше перед двома роками і задумують почати остаточні кроки в ціли натуралізації. Не менше важними є 125 зразкових питань і відповідей, які ставлять кандидатам на громадянство підчас допитів на перслуханні.

Дальше там описано і вияснено, які наслідки натуралізація чужинця має на його родину; натуралізація жінок і втрату американського громадянства, як також багато інших справ обговорюється в тій брошурці.

Ту брошурку, на 64 сторінок друку, зладили Марія Скибсбі і Рід Луїс. Ціна 25 центів від примірника. Її можна дістати у більших книгарнях, або замовляти прямо від видавців, пишучи на таку адресу: **Foreign Language Information Service, 222—Fourth Avenue, New York, N. Y.**

ЧЕТВЕРНЯТА,
що їх уродила пані Шорт у Джаспері, Алабама. Між дітьми три дівчата й один хлопець.

ЯК БДЖОЛИ ПОРОЗУМІВАЮТЬСЯ?

Властиво „мова" бджіл не є ніякою мовою. Бджоли мабуть глухі як пень. Досліджування змислів у комах дуже утруднене, одначе дещо вже вияснено. Хто слідкував за бджолами, знає, що вони знаменито порозуміваються між собою. Вони не видають звуків, тільки порозуміваються на „міги". Бджола, що знайшла добрий пожиток, як тільки зложить зібраний мід, зачинає робити колісце в одну то в другу сторону, малими але скорими кругами. Інші бджоли, як завважать це, прилучаються до того „танцю" і зачинають колувати за першою бджолою. Коли вже назбиралося досить бджіл, тоді перша бджола летить, а за нею її сусідки. Як вернуться з медом, бджоли зачинають танець у ріжних місцях улия і в той спосіб дають знати багатьом бджолам. Коли вже визбирали мід, перестають танцювати. В який спосіб бджоли знають, де мають летіти? Вони наперед обнюхують першу бджолу підчас „танцю" і по запаху цвітів орієнтуються, де мають шукати меду. Коли цвіти відцвітуть, тоді бджоли знов висилають свої розвідчиці. Крім меду бджоли збирають і пилок цвітів. Про це повідомляють бджоли розвідчиці вже в інший спосіб. Вони танцюють тоді не в коло, але гострими півколами й гостро завертають, порушаючи задньою частиною тулуба. Сусідні бджоли шохають запах принесеного пилку і шукають потім у полі того запаху. Така є „мова" бджіл, одна з відкритих тайн природи.

СКІЛЬКИ ВІЙНА ПОЖИРАЄ МАЙНА

Минула світова війна коштувала коло 400 біліонів долярів. Обчислено, що за ті гроші можна би було збудувати порядну хату для кожної родини в Англії, Росії, Німеччині, Франції, Злучених Державах, Ірляндії, Шотляндії, Валії, Канаді та Австралії. Можнаб кожне місто у вичислених краях, що має понад 20 тисяч людей, обдарувати бібліотекою вартости 5 міліонів долярів та університетом вартости 10 міліонів долярів. І крім того купити Францію та Бельґію разом зо всім, що вони мають.

І ПСІВ ВІЙНА ОЗЛОБЛЮЄ

У Лондоні збільшилися напади псів на псів. Багато людей зголошуються тепер до урядника народньої аптики в Лондоні, що продає тільки лікарства для звірят. Недавно цей урядник пояснив, як війна озлоблює псів. От читає власник пса про летничий напад на Англію. Це його обурює й озлоблює. А пси дуже вразливі. Настрій обурення чоловіка злобно настроює його пса. І пес зо злоби кидається й калічить першого ліпшого стрічного пса на вулиці.

—o—

Поезія і проза.

— Що ви робите?

— Я поет.

— Поет? Но, то цей фах має теж свої добрі сторінки. Ви не мусите платити доходового податку.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(69)

Запала ніч. Це був знак для Дарна і Юкаґа, щоби пуститись до втечі. Своїм смілим пляном вони мали принести ратунок увязненим товаришам у столиці. Вони піднялись і почали обережно зсуватись по мурі вниз.

Мур не був гладкий. В ньому виставали деякі каміння, що тепер служили втікачам за опору, щоб не впасти вдолину. Проте це була дуже небезпечна робота. Кожне похоз̆вення руки чи ноги означало упадок на землю. Втім вони зачули в середині глухе гудіння бубна. Те гудіння почало зближатись до них.

Вкінці крізь ґалузі дерев вони завважили світло. І світло тепер більшало й зближалось до них. „Це торські стежні сторожі на слонах", завважив Юкаґ і зараз же додав: „Не спускайтеся далі вниз". Та Дарно саме ледви вчепився маленького камінця і шукав ногами іншої опори. Тої опори він не міг знайти і висів лиш на руці.

„Я не можу висіти довше", почав він шептати до Юкаґа. „Держися зо всіх сил бодай одну хвилину", відповів Юкаґ. „Лиш один слон остався назаді. Коли він перейде, все буде ґаразд". „Не можу", знов відповів шепотом Дарно і з тими словами його немов закаменілі пальці повoлі випростувались і він зсунувся вділ.